20-ter Jahrgang Nr. 10. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 23. Jänner. 1888.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Waitzner-Ring Nr. 3.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס ארגאן. ערשיינט וואכענטליך דריימאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך: בודאפעסט, וואיטצנער-רינג נר׳ 3.
פּראנומעראציאָנס-פּרייז:
פיר אָסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. ווע.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. ווע.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. ווע.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. אָ. ווע.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. אָ. ווע.
פיערטעליעהרי 2 גולד. 50 קר. אָ. ווע.
פּראנומעראציאָנען
ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אנגאָנצען ווערדען
נאך איינליגענדעם טאריף בערעכנעט

1888. 10 צוואנציגסטער יאהרגאנג נר. Erscheint wöchentlich dreimal. בודאפעסט, מאָנטאג ג׳ שבט, תרמ״ח

צור לאגע.

איינע גאנצע פלוטה פאן ווארטען ערגיעססט זיך איים דער בעלגישען הויפטשטאדט איבער אייראפא אונד אינטעררירכטעט דאסועלבע פאן דען ווינשען אונד אבזיכטען רוססלאנדס.

דער אין בריססעל ערשיינענדע „נארד,“ דאס ארגאן דער רוססישען רעגיערונג, ערקלארט:

„טראטץ דער פריעדענסקונדגעבונג אים האנדשרייבען דעם צארען, וועלכעס דיא פּעסיע אבזיכט רוססלאנדס בעצייגט, דען פריעדען אויפרעכטצוערהאלטען, פאהרט מאן אין וויען פארט, דיא לאגע מיט אונרוהע צו בעטראכטען, אונד וויללאין דען רוססישען פריעדענס-דעמאנסטראציאנען דיא אבזיכט ערבליקקען, צייט צו געווינגען, אום דיא בעוואפפנונג צו בעענדיגען. איינע ענטשיעדען פריעדליכע ערקלארונג זא מיסטרייטען, היעססע דאס פערטרויען פערגעססען, וועלכעס ווארטע איים איינעם זאלכען מונדע פעררינען. אלעקסאנדער III. האט זיך קלאר גענוג אויסגעשפראכען. דאס קיין צווייפעל מעהר בעשטעהען קאנן איבער דיא אנשטרענגונגען רוססלאנדס צור אויפרעכטערהאלטונג דעס פריעדענס. וואס דיא פארגעבליכען רוססישען ריסטונגען בעטריפפט, איים וועלכען מאן איין שרעקקענסבילד מאכט, זא איזט עס קיים נאטהיג, צו ווייעדערהאלען, דאסס ניכטס געשיעהט, אלס וואס בערייטס אים ארטיקעל דעס „רוססישען אינוואלידען“ אנגעדייטעט ווארדע. אונד ווען דיא דארין אנגעקינדיגטען מאססרעגעלן דאס אייראפאאישע פובליקום ניכט פערהינדערטען, דיא לאגע אהנע בעאונרוהיגונג אנצושיען, זא מיסס מאן פאסט מיט זיכערהייט אננעהמען. דיא היינטיגען בעפירכטונגען אין וויען זיין גראססטענטהיילס סימולירט אונד מעהר אבזיכטליך אלס אויפריכטיג.“

דאס אונד נאך אנדערעס שרייבט דער „נארד.“ ער רעקלאמירט אים נאמען רוססלאנדס באסניען אונד דיא הערצעגאווינא, טארעלט דיא „מאדארישען רוססענפרעססער“ א. ז. וו. — זא זעהען דיא רוססישען פריעדענספערזיכערונגען אויס!

איים דעם פּארלאמענטע.

פאָן דען פארגעסטערן צור באדשעטדעבאטטע אים אבגעארדנעטענהויזע געהאלטענען רעדען איזט דיא דעס שטאאטס-סעקרעטארס וועקקערלע דיא וויכטיגסטע. דיעזער שפראך אין וויענער רעדע צומייסט שטרענג צור זאכע אונד טראכטעטע נאכצוווייזען, דאסס דיא אויפשטעללונג דער איינגאהמען אונד אויסגאבען, אלזא דאס באדשעט, איף רעעללער גרונדלאגע בערוהע. ער בעריעף זיך דאראיף, דאסס יא טהאטזאכליך פאסט אין אללען פאסטען דיא אויסגאבען פערמינדערט וואורדען.

„דאס — זאגטע ער — קאנן נור דעריעניגע בעשטרייטען, דער איבערהויפט ניכט זעהען וויל. דיא אפפאזיציאן פערלאנגט, דאסס דער בויא דעס פארלאמענטס-פאלאסטעס איינגעשטעללט ווערדע, דאס איזט שאן איים פאלישען גרינדען ניכט ראטהזאם, אבער אויך איים פינאנציעללען גרינדען ניכט; מאן קאנן ניכט איין זא גראססעס געשאפט ריקקגאנגיג מאכען, וויל דיעס דאפפעלט זא פיעל קאסטען ווירדע. אלס אן בויא-

איינזאכען פיר דאס יאהר 1888 פעראנשלאגט איזט. דיא טהעאטער-סובווענציאן ווארדע שאן הערא־בגעמינדערט, אבער דיא אפפאזיציאן מאכטע דאפאן נאך מעהר שטרייכען. אין דיעזעם פאללע ווירדע מאן עטליכע טויזענד גולדען ערשפארען, וועלכע דעם דעפיציט געגענאיבער גאר ניכט אינס געוויכט פאללען. דיא שטרייכונג דער אבערנעשפאנס-פענזיאנען ווירדע נור 50,000 פל. ערגעבען, דאצו איזט אבער זא מאנכער אבערגעשפאן אונטער אנדערעם טיטעל פענזיאנספאהיג.

„אויך דער פאראנשלאג דער איינגאהמען איזט איין רעעללער. אונריכטיג איזט דיא בעהויפטונג, דאסס דיא שטייער-עקזעקוציאנען אין גרויזאמער וויזע געשטייגערט ווארדען זייען; זיא האבען אים געגענטהייל אבגענאממען, וואס איים דען שלוססרעכנונגען גענויא צו ערזעהען איזט. פאן דען שטייער-, געביהרענ- אונד פאכט-ריקקשטאנדען ווארדען טראטצדעם 6 מילליאנען איינגעצאהלט, וואס דיא אונריכטיגקייט דער בעהויפטונג צייגט, דאסס דיא פערארמונג דעם לאנדעס צונעהמע.“

אים וויטערען פערלויפע זיינער רעדע פיהרטע דער שטאאטססעקרעטאר וועקערלע אויס, דאסס דאס פינאנצפראגראמם דעם מיניסטערפּראזידענטען רעעלל אונד דורכפיהרבאר ויא, דען וועגן אויך איינע אדער דיא אנדערע איינגאהמסקוועללע ניכט דען ערוואַרטעטען ערטראג געבען זאללטע, זא געבע עס אויך נאך אנדערע קוועללען אונד ווערדען איינצעלנע אויסגאבען וועגפאללען. וועלבע דער מיניסטערפּראזידענט גאר ניכט ערוואהנטע. „יעטצט בעהויפטעט דיא געמאססיגטע אפפאזיציאן, זיא קאנגע דעם לאנדע ניכט העלפען, וויל טיסא פינאנצמיניסטער איזט; קאמע זיא אבער איף דיא מיניסטערזיטצע, זא ווירדע זיא זאגען, זיא קאננע דעם לאנדע ניכט העלפען, וויל טיסא מיניסטערפּראזידענט וואר.“ (שטירמישע הייטערקייט רעכטס.) דאס בזעסטע וויא דאהער, ניכט דיא אנטראגע דער אפפאזיציאן, זאנדערן דאס באדשעט אנצונעהמען. (לעבהאפטער, לאנגע אנהאלטענדער בייפאלל רעכטס.)

דיא אויפגעהאבענע וואהל

דעס אנטיסעמיטען לודוויג סאבא.

וואס פאראויסצוזעהען וואר, איזט געשעהען, נאך דען ערגעבניסען דער פאם אבגעארדנעטען מינניך אים וואהלבעצירקע דונא-סערדאהעלי פארגענאממענען אונטערזוכונג קאננטע ניעמאנד דאראן צווייפעלן, דאס דיא אבטע גערינטסקאממיססיאָן דעס אבגעארדנעטענהויזעס דיא אונטער זא פיעלען אונגעזעטצליכקייטען אונד איינפריצונגען ערפאלגטע וואהל דעס אנטיסעמיטען לודוויג סאבא אלס אונגילטיג ערקלארען ווירד. פארגעסטערן איזט דיעס נון אויך ווירקליך געשעהען.

אין איהרער פארגעסטריגען זיטצונג האט דיא ערוואהנטע קאממיססיאן, אונטער פארזיטץ דעס אבגעארדנעטען יאזעף סאמיאש, דאס אורטהייל אין דער דונא-סערדאהעליער וואהלאנגעלעגענהייט געשפראכען, דעמצופאלגע דיא וואהל לודוויג סאבא׳ס צום אבגעארדנעטען, אים זינגע דעם פאראגראף 69 דער הויזארדנונג, פיר נולל אונד ניכטיג ערקלארט ווארדע.

אין דער בעגרינדונג דיעזעס אורטהיילס ווירד פאלגענדעס געזאגט:

„לויט בעשטיממונג דעם פאראגראף 70 דעס געזעטצארטיקעלס 33 פאם יאהרע 1874 איבער דיא אבגעארדנעטענוואהל איזט יעדער וואהלבירגער איינעס וואהלבעצירקעס בערעכטיגט, איינען אבגעארדנעטענקאנדידאטען צו עמפּפעהלען. דעריעלבע פאראגראף שפריכט עס אבער קלאר איים, דאסס דיעזע עמפּפעהלונג שריפטליך צו געשעהען האבע; איינע בלאָס מינדליכע עמפּפעהלונג איזט אלזא ניכט גענינענד. דיא קאנדידירונג איף מינדליכע עמפּפעהלונג ווירד דאהער ניכט אלס בערעכטיגט אנערקאננט אונד ניכט געשטאטטעט. עס איזט אלזא נאטירליך, דאסס דעריעניגע, וועלכער ניכט שריפטליך אלס קאנדידאט עמפּפאהלען ווארדע, אלס זאלכער אויך ניכט בעטראכטעט ווערדען קאנן. דיא פיר איין זאלכעס אינדיווידואום אבגעגעבענען שטיממען קאננען אויך ניכט אלס גילטיג אנערקאננט ווערדען.

„דורך דאס פּראטאקאלל, וועלכעס אים לויפע דער אונטערזוכונג אם 19-טען נאוועמבער אין דונא-סערדאהעלי איפגענאממען ווארדע, דורך דיא דיעזעם פּראטאקאלל בייגעשלאססענען אקטען, וויא ניכט מינדער דורך דיא אונאנגעפאכטענען, פאללינ איבעראיינשטיממענדען אויסזאגען דעס געוועזענען וואהלפּראזידענטען אונד דונא-סערדאהעליער פּפארערס יאזעף האשקא, דעס געוועזענען וואהלשריפטפיהרערס אונד דונא סערדאהעליער אדוואקאטען פ. פירק אונד דעס געוועזענען וואהלוויצעפּראזידענטען אונד דונאסערדאהעליער קאנזלנאטארס דר. קארל פּאהל איזט עס ערוויעזען, דאסס לודוויג סאבא אים זינגע דעס פאראגראף 70 דעס וואהלגעזעטצעס ניכט שריפטליך קאנדידירט ווארדע. דיעזער אומשטאנד ווירד בעשטאטיגט דורך דיא אויסזאגען דעס קארל היפּ, אלאיז אונד יאזעף מעהעש, יאזעף נאדי, דאניעל וועג, לודוויג באלאשהאזי, לארענץ מאלנאר, לודוויג אבערהאפּפער, יאזעף סאוועל אונד גאנץ בעזאנדערס דעס גרודבעזיטצערס פאן דערטשיקאיאהאן פעקעטע, אלס געוועזענען פּראזידענטען דער סאבא-פּארטייא, דער דיא בייגעשליעסענען אריגינאל-אקטען פרייוויליג דעם וואהלפּראזידענטען איבערגאב.

„נאכדעם אלזא פאללקאממען ערוויעזען איזט, דאסס לודוויג סאבא נאר ניכט איינמאל דער געזעטצליכע קאנדידאט וואר, דאהער אויך ניכט געוואהלט ווערדען, נאך וועניגער אבער דאס מאנדאט פיר איהן אויסגעשטעללט אונד איהם איבערגעבען ווערדען קאננטע, — נאכדעם פערנער דאס פיר לודוויג סאבא זא געזעטצווידריג אויסגעשטעללטע מאנדאט אנגעפאכטען ווארדע, קאננטע דיא וואהל לודוויג סאבא׳ס ניכט אלס גילטיג אנערקאננט ווערדען.

„צו דיעזער געזעטצעספערלעטצונג קאממט נאך דער אומשטאנד, דאסס דיא אונטערזוכונג מעהרערע וואהלערייען איפדעקקטע, וועלכע געגען דען דריטטען פונקט דעס פאראגראף 71 דער הויזארדנונג פערשטאססען. איים דען אונטערזוכונגסאקטען געהט נאמליך הערפאר, דאסס לודוויג סאבא אין איינער אם 5-טען יוני 1887 אין עדיהאז-

לעסס פארינע וואכע אללע וואהלהאבענדערען מיטגלידער דער געמיינדע צו איינער דרינגענדען בעשפרעכונג איינלאדען. אלס אללע פערזאממעלט ווארען, הייעלט דער ראבבינער איינע נייסטרייכע אנשפראכע, אין וועלכער ער אויבר באמהרצונג-קייט אונד וואהלטהון אלס הערפארראגענדע פפליכטען דעם יודען שפראך, דאס עלעגר דער הונגערנ-דען אונד פריערענדען אומען אין ערגייפענדען וואהרטען שיכדערטע אונד דיא פערזאממעלטען צור לינדערונג דיעזעס עלענדס אייפפארדערטע. דיא פאלגע דאפאן וואר איינע וואפארטיגע קאללעקטע, דערען ערגעבניסס עס באלד מאגליך מאכטע. פיר 300 גולדען האלף אן דיא ארמען צו פערטהיילען. פערנער האבען זיך דיא וואהלהאבענדערען יודען צו רעגעלמאססיגען אללוואכענטליכען בייטראגען פיר דיא ארמען פערפפליכטעט, זא דאסס יערע וואכע מינדעסטענס 60 ביז 80 גולדען אונטער דיא נאטה-לידענדען פערטהיילט ווערדען. — דיא לייבע דער געמיינדע צום ראבבינער איזט דורך דיעזען וויגען ערלען צוג פאן באמהרצינקייט צור בעגייסטערונג פיר איהן געשטיגען.

„זיא האסטען בעזאגדערס בייא דען פעטאלעמ-קיוועלען דיעזער פירמא צו טהון?"

הענגער ערראפעטעט, דא ער מערקטע, דאסס דער קאמפעציעניראט זיך איבער איהן ערקונדיגט האטטע.

דער קאמפעציעניראט פיגטע הינצו: „איך האבע פיעל נוטעס איבער זיא ערפאהרען. עס קאם מיר אין דען זינן, דאסס מיר איין געוויסער נעשאפפסדייענד אנ-טראג שטאללטע. זיינע אל-קוועללען אין אלאבאמא צו קיפען, איך האבע לוסט צו דיעזעס אונטערנעהמען. האב-בען זיא פאן יעגען אל-נעביטטע אם אללענהאנ-געבירגע נעהארט?"

„איך קענע זיא אויס איינעגער אנשויאונג."

„אה! זיא וואהרען דארט?"

„ארט איך אים אויסטאנע מיינעס לאנדאנער הויזעס מיך אין פעגזוללואגיען איפפהעלט, גיבט איך אויך דארטהין, אום דיעזעס נעביטע צו שטודירען."

„אונד ראטהען זיא מיר צו דעם אנקויף?"

„ווענן דער פרייז קיין אנצו האטטער איזט, אונד ווענן דער קאמפעציעניראט וולططען, דאסס דארט אללעס עיסס נעשאפפען ווערדען מוסס —"

„עס איזט איינע וולדיגס?"

„דאס נעראדע ניכט; אבער דיא נענגנד איזט אונ-ווישהלך."

„קאנגען זיא זיך דאצו עגשטיל-עסען, אלס מיין פערשטעער דיא לוישונג דער קוועללען-איזאלאציאנ דארט צו איבערנעהמען?"

„ווענן איך דאס פערזיכען בעאנשפרוכען דארף — נעווייסס."

(פארזעטצונג פאלגט).

געשאפטסבעריכט.

געטריידע-גשאפט. ווייצען וואר געפעסען וועגנ צו מארגסע נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר מעסיג. — פרייזע וארען אום — קר. נעשטיגען.

ווייצען, פרייס, 100 מעטער' 80,— קילאגראמס 7.45 נור, 200 מעטערצ' 81. קילא 7,45 נור. 100 מטרצ. 80,8 קילא 7,45 נור. 100 מעטערצענ 80.5 קילא 7.40 נור, מעטסטע-גאדען 1000 מעטערצענ, 80 קילא' 7.40 נולד, — 1900 מעטער-צענטנער 80, קילא. 7.30 נולדען, 100 מצצ. 79. קילא 7.30 נול. 100 מטרצ' 79. קילא' 7.25 נולדען.— ווייסענבורגער 2000 מעטער-צענ' 78.8 קילא 7.45 נור, אבערטהייס 600 מעטערצ' 80, קילא 7.40 נולדען (אללעס פער 3 מאגאזען.)

מארן 5,65 — 5.70 נור.

נערסטע, סומפער-וואארע 5,35 — 5.55 נור, מאלץ 6,90 — 7,60 נולד.

קוקורוץ 5,55—5.57½ נול.

האפער, 5,30 — 5,50 נור.

טערמינע-געשעפט. ווייצען פער פריה-יאהר 7,46 — 7,47 נולד. האפער פער פריה-יאהר 5,74—5,76 נור. קוקורוץ פער מאי-יוני 1888, 5,90—5.92 נולד.

רעפס. (קאהל) פער סעפטעמבער-אקטאבער 1888 10.50—10.75 נולד.

מעסער שלאכטפיעה-מארקט בייא דעם אם 19-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטע נען וואכענמארקטע וואורדען 2824 ששיק גראס- אונד קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היערפאן וואורדען פער-קויפט: 56 ששיק שטיער, פער מאאר פאן 90 ביז 160 גולדען — 1478 אכסען דאס מאאר פאן 170—300 גול, 620 קוהע. דאס מאאר פאן 100—170 גול' 160 מעלק-קוהע דאס ששיק פאן 80—180 גולד' 92 ששיק ביפפעל, דאס מאאר פאן 110—180 גול. 374 ששיק קעלבער דאס ששיק מאאר פאן 14,—, 22, גול. 22 ששיק לעמער דאס מאאר פאן —7. —9 גולד. פרייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 42—51 גולדען. קוה-פלייש 38 — 42, גולד. קאלב-פלייש 51—54 גולד. אונד ביפפעל-פלייש 36—40, גולד-E.

ווייצענער פרייזע.

ווייצען פער מאי-יוני 7.80—7.85 גולד. פער פריה-יאהר 7,75—7.80 גול.

מארן אונגאריישע 71—73 קילא 6,15—6,25 נור.

קוקורוץ אונג. 6.95—7,95 גולדען.

האפער אונגאריישער 5,80 — 5.95 גולדען פער מעטער-צענטנער.

ריבאל 29,50—30, גולד. פער מטרצ.

שפיריטוס 26,25—26,37 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט.

הערויסגעבער אונד פערא נטווארטליכער רעדאקטאר

מ. סאבאלטשי.

געשאפטסבעריכט.

געטריידע-גשאפט. ווייצען וואר געפעסען וועגנ צו מארגסע נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר מעסיג. — פרייזע וארען אום — קר. נעשטיגען.

ווייצען, פרייס, 100 מעטער' 80,— קילאגראמס 7.45 נור, 200 מעטערצ' 81. קילא 7,45 נור. 100 מטרצ. 80,8 קילא 7,45 נור. 100 מעטערצענ 80.5 קילא 7.40 נול, מעטסטע-גאדען 1000 מעטערצענ, 80 קילא' 7.40 נולד, — 1900 מעטער-צענטנער 80, קילא. 7.30 נולדען, 100 מצצ. 79. קילא' 7.25 נולדען.— ווייסענבורגער 2000 מעטער-צענ' 78.8 קילא 7.45 נור, אבערטהייס 600 מעטערצ' 80, קילא 7.40 נולדען (אללעס פער 3 מאגאזען.)

מארן 5,65 — 5.70 נור.

נערסטע, סומפער-וואארע 5,35 — 5.55 נור, מאלץ 6,90 — 7,60 נולד.

קוקורוץ 5,55—5.57½ נול.

האפער, 5,30 — 5,50 נור.

טערמינע-געשעפט. ווייצען פער פריה-יאהר 7,46 — 7,47 נולד. האפער פער פריה-יאהר 5,74—5,76 נור. קוקורוץ פער מאי-יוני 1888, 5,90—5.92 נולד.

רעפס. (קאהל) פער סעפטעמבער-אקטאבער 1888 10.50—10.75 נולד.

מעסער שלאכטפיעה-מארקט בייא דעם אם 19-טען ד. מ. היער אין פעסט אבגעהאלטע נען וואכענמארקטע וואורדען 2824 ששיק גראס- אונד קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היערפאן וואורדען פער-קויפט: 56 ששיק שטיער, פער מאאר פאן 90 ביז 160 גולדען — 1478 אכסען דאס מאאר פאן 170—300 גול, 620 קוהע. דאס מאאר פאן 100—170 גול' 160 מעלק-קוהע דאס ששיק פאן 80—180 גולד' 92 ששיק ביפפעל, דאס מאאר פאן 110—180 גול. 374 ששיק קעלבער דאס ששיק מאאר פאן 14,—, 22, גול. 22 ששיק לעמער דאס מאאר פאן —7. —9 גולד. פרייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 42—51 גולדען. קוה-פלייש 38 — 42, גולד. קאלב-פלייש 51—54 גולד. אונד ביפפעל-פלייש 36—40, גולד-E.

ווייצענער פרייזע.

ווייצען פער מאי-יוני 7.80—7.85 גולד. פער פריה-יאהר 7,75—7.80 גול.

מארן אונגאריישע 71—73 קילא 6,15—6,25 נור.

קוקורוץ אונג. 6.95—7,95 גולדען.

האפער אונגאריישער 5,80 — 5.95 גולדען פער מעטער-צענטנער.

ריבאל 29,50—30, גולד. פער מטרצ.

שפיריטוס 26,25—26,37 גולד. פער 10000 ליטער פערצענט.

הערויסגעבער אונד פערא נטווארטליכער רעדאקטאר

מ. סאבאלטשי.

„(איין אפפער זייגעס בערי-פעס.) וויא מאן איים מעמעשיאר טעלעגראפירט, פערשטארב דיעזער טאגע אין מאדאש דער דארטיגע נעאכטעטע אצט דר. אדאלף לא-ווי אין פאלגע אייגער בלוטפערגיפ-טונג. ער האטטע אינראגנטס איינע ביעגרין דורך איינע אפעראציאן דאס לעבען גערעטעט. זיך אבער העבייא דען פיגער גערעטעט. ער בעאכטע-טע אגאגאנ דיא פערלעטצונג נאר ניכט ערסט נאך איינגע טאגען טראטע צוטען פאן בלוטפערגיפטונג אין. וועלכע נון דען טאד דעם ארצטעס צור פאל-גע האטטען.

„(טאדעס פאלל.) אין זגנטאאיזט אם אגנטאג דער גאכטעטע בירגער יאקאב ברין אים אלטער פאן 67 יאהרען געשטארבען. ער ווירק-טע דורך דריסיג יאהרע אלס בעאמטער דער זגנ-טאער איזר. נעמיגדע.

„(קאמפפ צווישען ארדע-סטאנטען אונד איהרען וואכ-טערן.) וויא אין טיפלוער בראטט מעלדעט קאם עס יאהרעגד דער טראנספארטונג מעהרע-רער הערדען ארדעסטאנטען אים ווירוסלאנד נאך קייקאוס אם 12. ד. צו איינעם שרעקקליכען קאמפפע צווישען דען ארדעסטאנטען אונד דען וא בעגלייטענדען זולדאטען אונד שעגארמען, וואס בייא אכט זולדאטען, צוויי שעגארמען אונד 31 ארדעסטאנטען טארט א

(איינען נייען קאנגרעס) שלאגט דער רייכסמאנסאבגעאָרדנעטע הערר דר. אלעקסאנדער אולמאן אין דער לעצטען נומער דעם „עדיגלאשען" אין איינעם לאנגערן ארטיקעל פאר. אין דעמזעלבען ווירד פייערליכסט דאנגעגן פערוואהרונג איינגעלעגט, דאסס זיך דער קאנגרעסס מיט רעליגיאזן אנגעלעגענהייטען בעפאססט; פיעלמעהר זאלל עס זיין איסטלעכסל-בער צוזעקק זיין. דיא איינגריף אלזער פארטיען צו ערצעלען, דאמיט דורך דיעזע דיא אללגעמיינען אנשטרענגונגען דעס אינגארישען יודענטומס גע-פאהרדערט ווערדען.

(שטאקקער — נייבט דעקאר-ד ר ט.) דער דייטשע קאיזער וואללט נוכ דאס אנווידערגרע ביישפיעל רומאנינען נאכאמען. דעם-טען קאנג דעם גנגען דיא יודען אויפרייצענדען הערען ד ה ר ג ל י אינען אדדען פערליעה. אויך דער אנטיסעמיטישע האפפרעדיגער ש ט א ק ק ע ר ערוואהרטעטע אולאססלך דעם נעסטערן אין בערלין שטאטטגעהאבטען אדדענפעפעטטע דיא איס-צייכנונג דורך אינען אדדען. דיעזע אדדענפעפע-לייחונג אזזט ערעך נוכ ערפאלגנ, מערדערען דא-דען נייסטלינגען דאס קאיזער ווילהעלם געסטערן וואהל אדדען פערליעדען, אבער שטאקקער וואר-דע אבערזאגנגן. ער מאג זין דאייזס ערזעהען, וויא מאן דיעזע טראטזקייט אן מאטגעגערסטער שטעללע בעאערטהיילט.

(איין קאטהאלישער נייסט-ליכער אבערדען אנטיסעמי-טיסמוס.) אנזיערוויטאטס-פראפעסאר אונד קאנזיסטאריאלראטה דר. שאפפאן זאלצ-בורג האט אייגע בראשיירע פערעפפענטליכט וועלכע דען טיעפל טראגנט. ווערהעמצערישע בע-שערגונגען אין דער זאגן-שטאדט אלצבורג. דיעזע עריגט ערזעגן גראסעסס אויפזעהען דורך דיא אפפענע אונד פריינטהיגע שפראכע, מיט ווער-בער דער האנגעטעללטע קאטהאלישע נייסטליכע פיר דיא יודען אינטרעסט. דען עס אייך נאטור-ליך אייס, דאסס ער אלס קאטהאליק דען מערען דער יודישען רעליגאן אנדערס אלס דיא יודען ועלבסט אויפפאססט. דר. שאפפ שרייבט אונטער אנדערעם: דיא אנטיסעמיטען ואגען דאסס אידער בעשטרעבונגען נוכ גנגען דיא רעליגיאן, אנדערן גנגען דען שטאמם דער יודען געריכטעט זיין. דיא קאנגס אידר פאן דעם שטאמעע שפרעכען: דיעזעס שטאמעע איזט דיא איר-אפפענבארונג נאכעעם אופערטייס ווארדען. דיא יודישע ראסע וואר צוי צייט דער פאלקערראכט דיא אייגענע טראגזעדין דעם גלויבענס מאנד ווירד אין פערבינדונג ווידד בערבינדונגען וויאללען.

(אנטאן רובינשטיין) דער בע-ריהמטע יודישע קאמפאניסט, וואורדע אם רוסס-שען נייאהרסמאנג פאס צאר אלעקסאנדער צום „ווירקליכען שטאאטסראט" מיט דעם טיטעל „ע ק צ ע ל ל ע נ ץ" ערנאנגט.

(דיא פערוויינדטע שפענ-דע) פאן גלעכער ווייז נייליך מעלדעטען, האט איינסוכט, פיעללייכט דען דאר ווייטער בעוויללינט צו ווערדען. עס הארדעלט זיך בעקאנטליך אים דען בייטראג פאן דרייטייזיגר גולדען, וועלכען דער בוראפעסטער מאגיסטראט פיר דען בייא דעם אזר. טעמפעלס אין נ י י ש ט י פ ט צו בעוויללינגען בע-שלאססען האטטע. דאס מיסטעריעס דעם אינערן פערוויינדטע דיעזעס בעשלאסס דיא צשטיטמטיג. ווייל דער פאגר, וועלכעס דיעזע שפעדדע ענטאמ-מען ווערדען וואלל, אין איסעפראדרעטליכער וויא. נען האט דער מאגיסטראט בעשלאססען, דעם מי-גיסטעריעס דיעזעבער אינען אייפלאדעדען בע-ריכט צו עדשטאטטען. — אין גנוך דער נייסטפ-טער א ר ט ה א ד א ק ס ן ן א ו ר. גנמיינדע אים בעוויללינגנ אינעם בייטראגנס צור בעשטרייטונ דער קאסטען דעם דעלגיאנאפערריכסטעס האט דער מאגיסטראט א ב נ ג ל ע ה נ ט.

(ראבבינער-אינשטאללא-צ יאן), אם 8. ד. מ. דיעלט דער אין סענין נייעיאהרטע ראבבינער דהנ. ר יחודה ארזה מ א ר מ א ר ש ט י ן וויינען פיערליכען אינצנ אין דיעזע שטאדט. דער עמפפאנג דעם נייען ראב-בינערס וואר אין גלאנצנדער אונד וויעע אנטיסטס-דערע מאכטע טעפען אנדרוקק.

(דיא בודאפעסטער אדוואר-קאטענקאמפער) האט פיר דאס לייפצי-דע יאהר 34 מיטגליעדער אין דיא אדוואקאטערס-פריפונגס-קאמפיססיאן געוואהלט. אאן דיעזען ווער 8 יידישע אדוואקאטען אונד צוואר אאלגעמדיג דונא בעקק, בעגנאס פרידרמאן, מתתיאר לאיי. אינ-נאן שטעללע מאכט שאמאר, אאבאב שרייבר מא-דיין שטעללע אונד ווילהעלם וואלף.

(דער ענגלישע קראנפרינ) פיערט נאכסטענס וויעע ווילכעריע האכצייט. צו ווערבער אוהם אין לאנדאנער קלום אין קאסטבא-דעם נעשענק צו מאכען. בעשלאססען האט: נאנ-לוד: אינגעהערליך פערצייערטע שפיעלקאסטענסטע ווילכעע פאלגענדע שפיעלע עגטהאלטע: אין דא-מינא. דעסגען שטיגע אים נאלד פערפעי-מיגע ווד: דיא אינגען דער דאמגאסטיגע בע-מאנד ווירד אין פערבינדונגען ברינגען וויאללען.

(אנטאן רובינשטיין) דער בע-ריהמטע יידישע קאמפאניסט, וואורדע אם רוסס-שען נייאהרסמאנג פאס צאר אלעקסאנדער צום „ווירקליכען שטאאטסראט" מיט דעם טיטעל „ע ק צ ע ל ל ע נ ץ" ערנאנגט.

(דיא פערוויינדטע שפענ-דע) פאן גלעכער ווייז נייליך מעלדעטען, האט איינסוכט, פיעללייכט דען דאר ווייטער בעוויללינט צו ווערדען. עס הארדעלט זיך בעקאנטליך אים דען בייטראג פאן דרייטייזיגר גולדען, וועלכען דער בוראפעסטער מאגיסטראט פיר דען בייא דעם אזר. טעמפעלס אין נ י י ש ט י פ ט צו בעוויללינגען בע-שלאססען האטטע. דאס מיסטעריעס דעם אינערן פערוויינדטע דיעזעס בעשלאסס דיא צשטיטמטיג. ווייל דער פאגר, וועלכעס דיעזע שפעדדע ענטאמ-מען ווערדען וואלל, אין איסעפראדרעטליכער וויא. נען האט דער מאגיסטראט בעשלאססען, דעם מי-גיסטעריעס דיעזעבער אינען אייפלאדעדען בע-ריכט צו עדשטאטטען. — אין גנוך דער נייסטפ-טער א ר ט ה א ד א ק ס ן ן א ו ר. גנמיינדע אים בעוויללינגנ אינעם בייטראגנס צור בעשטרייטונ דער קאסטען דעם דעלגיאנאפערריכסטעס האט דער מאגיסטראט א ב נ ג ל ע ה נ ט.

(ראבבינער-אינשטאללא-צ יאן), אם 8. ד. מ. דיעלט דער אין סענין נייעיאהרטע ראבבינער דהנ. ר יחודה ארזה מ א ר מ א ר ש ט י ן וויינען פיערליכען אינצנ אין דיעזע שטאדט. דער עמפפאנג דעם נייען ראב-בינערס וואר אין גלאנצנדער אונד וויעע אנטיסטס-דערע מאכטע טעפען אנדרוקק.

(דיא בודאפעסטער אדוואר-קאטענקאמפער) האט פיר דאס לייפצי-דע יאהר 34 מיטגליעדער אין דיא אדוואקאטערס-פריפונגס-קאמפיססיאן געוואהלט. אאן דיעזען ווער 8 יידישע אדוואקאטען אונד צוואר אאלגעמדיג דונא בעקק, בעגנאס פרידרמאן, מתתיאר לאיי. אינ-נאן שטעללע מאכט שאמאר, אאבאב שרייבר מא-דיין שטעללע אונד ווילהעלם וואלף.

(דער ענגלישע קראנפרינ) פיערט נאכסטענס וויעע ווילכעריע האכצייט. צו ווערבער אוהם אין לאנדאנער קלום אין קאסטבא-דעם נעשענק צו מאכען. בעשלאססען האט: נאנ-לוד: אינגעהערליך פערצייערטע שפיעלקאסטענסטע ווילכעע פאלגענדע שפיעלע עגטהאלטע: אין דא-מינא. דעסגען שטיגע אים נאלד פערפעי-מיגע ווד: דיא אינגען דער דאמגאסטיגע בע-

פאללעטאן.

דערד-וואיטה אונד מאנגעסמיטה.

(4-טע פאיטעטצונג.)

קאפפערצינגאאה וואהדמאנן שאפפ מ ש נ ס ש ו העגנער אי גן פרעטאא אב. נאך ווילכעם דעשנפעדע אדם פרעשעדע דער פרעמא וואהלאאן דיא אינגשע ונג דער אפפעריקאנישען אל-קוויללען לישען אונד דעם נישען פרוילנהמען זאלל.

נוסמאוו וואר וויא בעשיבנ. ער קאנגגט דיא שווייריגקייט דער אייגאנגנ, דא ער אבערגאהם, אבער ער וואיססעד אייך, דאסס ער דאבייא זיין ליקק מאכען קאנגנ. אין פיער וואכען וואללעד ער נאך אפגיליקא אב-דייען.

צו דיעזער צייט וואר עס, דאזס נוסמאוו פאם קאפ-מערצינגאאה צו פישע גגלאדען וואורדע אונד מאפפרלדע צום ערשען מאל ערבליקקען. דיא מאכטע אייד אידן אייי-גען מעפען אינגרוקק. דאס מארכען באם אידן, אידע מאנגלהאפפט אייפשפאכנ דעם עגגלישען צו פרכנפ-סען. מאגליך פרבנאכטע ער מיט אידר מעדרגיע שפנדען אים נראשען נאדשען הינשער דעם הויזע.

אלס דיא צייט דער אבריייג נקקאפפען וואר אונד דער יוגנע מאן אאם קאפפערצינגאאה אונד פאן מאפפלדען אבשיער נאהם, בראכטע לעפצעדע אידן אין נכנ ינ-גע פרלגנגהיב. דיא מאכטע אידן נאגליך דען פאר-שלאג, מיט אידר עגגריב צו קאדדשפאנדרען, דאפפ דיא דיא אבר דאנגע אין דען אייגען יאהרען נאטט. אים דיעזעם שטאמעע קאמפען דיא פראפעטען, אידרע הייליגען בוכער ווד גרונדלאגען דעם נייען טעסטאמענטס. אים דיעזער ראסע אזזט אזזער הערר אונד הייליגר הערפאדרגנאגנ . . . מאן פראגט, וואדרום דיא ווידען זיך נכסט פרשמעלצען, וואדרום דיא אייגען שטאאטע אים שטאאטע בילדען, ווער אנדערס האט דען ווידען דיא אנדרשטעללונג אנגעזיעגען, אלס עבען דיא נעטעצגעבונג דער כרסטען? . . . דיעזע אב-גאנדערונג קאנן אממער מעהר אונד מעהר נאכנ פרשווינדען; דאס ערזעהט מאן אין פראנקרייך, וואדרום אין בעלגיען אין אנגלאנד אין פראנקרייך, וואדרום אין בעלגיען אין אנגלאנד אין פראנקרייך, אין דיא ווידען מיט דער אבריגען בעפאלקערונג פרשמאלצען.

(נראף אלבערט אפפאני אונד דער אנטיסעמיטיסמוס.) דער פרהרר דער נעמפסגטען אפפאוויצאן דעם רייכסטאגס, אבגעארדנעטער נראף אלבערט אפפאני, האט זיך שאן צוי צייט דער לעטצ-טען רייכסטאגסוויאהלען — וויא ווד דעם דאמאלס מיט נעגעטוויאנ פערצייכנעט האבען — נאכנ ווייט-ליך דאגעגען פערוואהרט, אלס טהיילע ער דיא נעגעגנג דער אנטיסעמיטען. דאמאלס וואר מאן פיעלליכט אין מאנכען קרייזען נעגעגנ דיעזעס בע-קענטנוס דעם גראפען אפפאני עבען דעם אנ-שטאנדע צוצשרייבען. דאסס דיא וואהלבעיעגנ אין פאללען נאנגנ וואר, אונד דאסס עס דער פאר-טיא דיעזען פרהרר דער נראף אנט האטטע בייא דען וואהלען פאן נאכסהיר זיין קאנגנ, וונגן מאן דארבער נכסט קלארהייט נעדאכט האטטע, וויא דיא דיעזע אנטיסעמיטיסמוס פערהאלט. נראף אפפאני האט אבער עכסט אם לעטצטען פרייטאג ווידער אינמאל דיא נעלעגנהייט ערגריففען, נעגטשערען הערפאצוהעבען. דאסס ער מיט דעם אנטיסעמיטיסמוס נכסט צו טהון האבען וואללע, אין אבגעארדנעטער האטטע דעם גראפען אפפאני אין דער בארשעט-דעפאטטע פארגעוואדפען. דאסס ער זיך אלס דעמאקראט אלס פאלקסמאן אינגנ-בע אונד דענגאר דעם קלאססען-אונטערשיד הול-דיגנ. דאדיזך ערוויידערטע דער נראף: „וואן אונד עמאלס אין דיעזעם לאנדע פאן אינגעוויעלבער וויטע מיט אינטאלט דער אנטיסעמיטיסמוס אפפרטייא דאס בעשטרעבען ערוויכלך נעמאכט וואדרען, אים לאנדע בעפאצנטע קלאססען אינצפיפדרען? וויא נעגאגט: מיט אינטאלט דער אנטיסע-מיטיפאטיא דערען צעלע מיד נכט אונטערגעסירען, אונד מיט ווילבער מיד וואהלנ-

ליכע רוהע, דיא דאס מעער צייגנ, בעפאר פינסטערע וואלקען זיך אכער דעמזעלבען מהרמען, פאן דענען נעי-מאנד וויסס, אב נכט נעללליכט שאן אים נאכסטען אי-נגבליקקע ווקקענדע בל טעע אין דיא שטללען נעוואסער נעדערפאהרען ווערדען.

וואהרענד זארכען זיך אין דער הייסשטארט צו-מרגנ, לאוטע דער אאלאאטע אין עהרענאאטער. ווייזע זיין נענעבענגס וואגנ, אנדרעם ער אין וויען צו. נוסמאן דער נאציאן אללעס אין בעוויגונג ווערדען.

בריייסס אם מיטטאג דעם 31. מאיין קערהרטע ער מיט אייגנם נייען ראגיגלכען הארטרייבענאך פרעסבורג צוריקק. שאן דיא ווקקעהר נאדט פיר אין נינסטיגם צוי-כען, דא ער אן דאס נעללגנען דעם אונגערגתהמעם זיינע שטללונג נעקנוטפפט האטטע.

לאנגע פאר ע'אפפגנג דער וטעגונג וואר דער וואל-שאן נעדראנגט פאלל. דרוסטען אבער פאר דעם לאנד-הויזע הארדעל אייגע צאהלרייע פאלקסמענגע. אלס דער פאלאשן אייגנראם, וואדר ער מיט דאנגעגרינן עריגרייפען עמפפאנגען.

עגדליך לענגע זיך דער שטרום דער בעגייסטערונ. דער עיצהרצאג לייגסם דאס קאנגליכע הארבהללע פאריעגען.

דאס נייע דעסקרייפס, וועלכעס דען אינהאלט דעם אינטערבייטשטען נעגטצעגפפאריאלאנגס אים וויגונגס-ליכען בכשטאאטנטע, וואורדע מיט נראפפער בעפיריגונ אונטפר לאנגע אנדרוינדען פייערגאוויסבריכען אויסגע-נאמפען.

(פאיטעטצונג פאלגט.)

ליכע רוהע, דיא דאס מעער צייגנ, בעפאר פינסטערע וואלקען זיך אכער דעמזעלבען מהרמען, פאן דענען נעי-מאנד וויסס, אב נכט נעללליכט שאן אים נאכסטען אי-נגבליקקע ווקקענדע בל טעע אין דיא שטללען נעוואסער נעדערפאהרען ווערדען.

וואהרענד זארכען זיך אין דער הייסשטארט צו-מרגנ, לאוטע דער אאלאאטע אין עהרענאאטער. ווייזע זיין נענעבענגס וואגנ, אנדרעם ער אין וויען צו. נוסמאן דער נאציאן אללעס אין בעוויגונג ווערדען.

בריייסס אם מיטטאג דעם 31. מאיין קערהרטע ער מיט אייגנם נייען ראגיגלכען הארטרייבענאך פרעסבורג צוריקק. שאן דיא ווקקעהר נאדט פיר אין נינסטיגם צוי-כען, דא ער אן דאס נעללגנען דעם אונגערגתהמעם זיינע שטללונג נעקנוטפפט האטטע.

לאנגע פאר ע'אפפגנג דער וטעגונג וואר דער וואל-שאן נעדראנגט פאלל. דרוסטען אבער פאר דעם לאנד-הויזע הארדעל אייגע צאהלרייע פאלקסמענגע. אלס דער פאלאשן אייגנראם, וואדר ער מיט דאנגעגרינן עריגרייפען עמפפאנגען.

עגדליך לענגע זיך דער שטרום דער בעגייסטערונ.

דער עיצהרצאג לייגסם דאס קאנגליכע הארבהללע פאריעגען.

דאס נייע דעסקרייפס, וועלכעס דען אינהאלט דעם אינטערבייטשטען נעגטצעגפפאריאלאנגס אים וויגונגס-ליכען בכשטאאטנטע, וואורדע מיט נראפפער בעפיריגונ אונטפר לאנגע אנדרוינדען פייערגאוויסבריכען אויסגע-נאמפען.

(פאיטעטצונג פאלגט.)

וויא נעלעגנהייט האבען, „זיך אין דער עגגלישען שפראכע צו אויסגען."

נוסמאוו עריאפפרעטע בין איכער דיא אדרען, אונ-וואיטעטע אבער וואפאיס: „פעיצייהען דיא, דאסס איך נכט בייטשטעהן קאנן; דענן דאדרם, וואהרען איך יעטצט דייזע, איט נאך קיין מאפטפעדרעדר עריכטעטע."

מאפטרלרע וואר פראגענד איהרען פאפטער אן, ווער-בער אוהר דיא אייפאנע נוסמאוו'ס מיט אייגעם קאפפ-ניקקען בעשטאאטיגנט.

הענגגר אייגלטע הנגנס. ער האטטע עס נאך פאר קריצעם נכט נגגלוכבם. דאסס דאס שיידען פאן דיעגר פאטעששאדס איהם זא שווער ווערדען קאנגנט.

מן דען ערסטען מאנאטען וואר ער מיט דער אינ-שאנדרוטצונג דעם נייאערווארבענען קוויללענגבעשטע זא ווהר בעשאפפטנ, דאסס ער נכט צייט האטטע, דא-איבער נאכצודענקען, אב ער זיך ווידער נאך האמבורג ווענגע אדער נכט. דאס קוויללענגבעשטע וואר בייההר מאנגגלהאפט בעאייפכטיגנט געוועגען אונד דיא אבבישעד מאכטען, וואס אייהנען בעליעבטע. עס וואר דאהער פיר אייגנגנ קיינע לייכטע אייפאאבע, אונטער דען דאהען גע-ווללען אייגע שפרענגנ אדדנונג נכט פינגן וואללטען אונד אללע דייגע וואדנגנגען אונבעמאכטעט לייסטען, קונדגנטע ער דיא אבבנט. דאס צאג אייהם אונאנגנהמליכקייטען, יא אפפ לעבענגנפאפהליכע דראהונגנ צו. מנהד אלס אייגמאל מוסטע ער דען ווידדרשפאנגטנגנ מיט דעם דעוואלווער אין דער האנד עגטגגנגנדעטען. מעהר אלס אייגע נאכט מוסטע ער אין דען אל-קוויללען וואכען, דאמיט דיעזערבע

פאללעטאן.

דערד-וואיטה אונד מאנגעסמיטה.

(4-טע פאיטעטצונג.)

קאפפערצינגאאה וואהדמאנן שאפפ מ ש נ ס ש ו העגנער אי גן פרעטאא אב. נאך ווילכעם דעשנפעדע אדם פרעשעדע דער פרעמא וואהלאאן דיא אינגשע ונג דער אפפעריקאנישען אל-קוויללען לישען אונד דעם נישען פרוילנהמען זאלל.

נוסמאוו וואר וויא בעשיבנ. ער קאנגגט דיא שווייריגקייט דער אייגאנגנ, דא ער אבערגאהם, אבער ער וואיסעד אייך, דאסס ער דאבייא זיין ליקק מאכען קאנגנ. אין פיער וואכען וואללעד ער נאך אפגיליקא אב-דייען.

צו דיעזער צייט וואר עס, דאזס נוסמאוו פאם קאפ-מערצינגאאה צו פישע גגלאדען וואורדע אונד מאפפרלדע צום ערשען מאל ערבליקקען. דיא מאכטע אייד אידן אייי-גען מעפען אינגרוקק. דאס מארכען באם אידן, אידע מאנגגלהאפט אייפשפאכנ דעם עגגלישען צו פרכנפ-סען. מאגליך פרבנאכטע ער מיט אידר מעדרגיע שפנדען אים נראשען נאדשען הינשער דעם הויזע.

אלס דיא צייט דער אבריייג נקקאפפען וואר אונד דער יוגנע מאן אאם קאפפערצינגאאה אונד פאן מאפפלדען אבשיער נאהם, בראכטע לעפצעדע אידן אין נכנ ינ-גע פרלגנגהיב. דיא מאכטע אידן נאגליך דען פאר-שלאג, מיט אידר עגגריב צו קאדדשפאנדרען, דאפפ דיא דיא אבר דאנגע אין דען אייגען יאהרען נאטט. אים דיעזעם שטאמעע קאמפען דיא פראפעטען, אידרע הייליגען בוכער ווד גרונדלאגען דעם נייען טעסטאמענטס. אים דיעזער ראסע אזזט אזזער הערר אונד הייליגר הערפאדרגנאגנ . . . מאן פראגט, וואדרום דיא ווידען זיך נכסט פרשמעלצען, וואדרום דיא אייגען שטאאטע אים שטאאטע בילדען, ווער אנדערס האט דען ווידען דיא אנדרשטעללונג אנגעזיעגען, אלס עבען דיא געטעצגעבונג דער כרסטען? . . . דיעזע אב-גאנדערונג קאנן אממער מעהר אונד מעהר נאכנ פרשווינדען; דאס ערזעהט מאן אין פראנקרייך, וואדרום אין בעלגיען אין אנגלאנד אין פראנקרייך, אין דיא ווידען מיט דער אבריגען בעפאלקערונ פרשמאלצען.

(נראף אלבערט אפפאני אונד דער אנטיסעמיטיסמוס.) דער פרהרר דער נעמפסגטען אפפאוויצאן דעם רייכסטאגס, אבגעארדנעטער נראף אלבערט אפפאני, האט זיך שאן צוי צייט דער לעטצ-טען רייכסטאגסוויאהלען — וויא ווד דעם דאמאלס מיט נעגעטוויאנ פערצייכנעט האבען — נאכנ ווייט-ליך דאגעגען פערוואהרט, אלס טהיילע ער דיא נעגעגנג דער אנטיסעמיטען. דאמאלס וואר מאן פיעלליכט אין מאנכען קרייזען נעגעגנ דיעזעס בע-קענטנוס דעם גראפען אפפאני עבען דעם אנ-שטאנדע צוצשרייבען. דאסס דיא וואהלבעיעגנ אין פאללען נאנגנ וואר, אונד דאסס עס דער פאר-טיא דיעזען פרהרר דער נראף אנט האטטע בייא דען וואהלען פאן נאכסהיר זיין קאנגנ, וונגן מאן דארבער נכסט קלארהייט נעדאכט האטטע, וויא דיא דיעזע אנטיסעמיטיסמוס פערהאלט. נראף אפפאני האט אבער עכסט אם לעטצטען פרייטאג ווידער אינמאל דיא נעלעגנהייט ערגריففען, נעגטשערען הערפאצוהעבען. דאסס ער מיט דעם אנטיסעמיטיסמוס נכסט צו טהון האבען וואללע, אין אבגעארדנעטער האטטע דעם גראפען אפפאני אין דער בארשעט-דעפאטטע פארגעוואדפען. דאסס ער זיך אלס דעמאקראט אלס פאלקסמאן אינגנ-בע אונד דענגאר דעם קלאססען-אונטערשיד הול-דיגנ. דאדיזך ערוויידערטע דער נראף: „וואן אונד עמאלס אין דיעזעם לאנדע פאן אינגעוויעלבער וויטע מיט אינטאלט דער אנטיסעמיטיסמוס אפפרטייא דאס בעשטרעבען ערוויכלך נעמאכט וואדרען, אים לאנדע בעפאצנטע קלאססען אינצפיפדרען? וויא נעגאגט: מיט אינטאלט דער אנטיסע-מיטיפאטיא דערען צעלע מיד נכט אונטערגעסירען, אונד מיט ווילבער מיד וואהלנ-

ליכע רוהע, דיא דאס מעער צייגנ, בעפאר פינסטערע וואלקען זיך אכער דעמזעלבען מהרמען, פאן דענען נעי-מאנד וויסס, אב נכט נעללליכט שאן אים נאכסטען אי-נגבליקקע ווקקענדע בל טעע אין דיא שטללען נעוואסער נעדערפאהרען ווערדען.

וואהרענד זארכען זיך אין דער הייסשטארט צו-מרגנ, לאוטע דער אאלאאטע אין עהרענאאטער. ווייזע זיין נענעבענגס וואגנ, אנדרעם ער אין וויען צו. נוסמאן דער נאציאן אללעס אין בעוויגונג ווערדען.

בריייסס אם מיטטאג דעם 31. מאיין קערהרטע ער מיט אייגנם נייען ראגיגלכען הארטרייבענאך פרעסבורג צוריקק. שאן דיא ווקקעהר נאדט פיר אין נינסטיגם צוי-כען, דא ער אן דאס נעללגנען דעם אונגערגתהמעם זיינע שטללונג נעקנוטפפט האטטע.

לאנגע פאר ע'אפפגנג דער וטעגונג וואר דער וואל-שאן נעדראנגט פאלל. דרוסטען אבער פאר דעם לאנד-הויזע הארדעל אייגע צאהלרייע פאלקסמענגע. אלס דער פאלאשן אייגנראם, וואדר ער מיט דאנגעגרינן עריגרייפען עמפפאנגען.

עגדליך לענגע זיך דער שטרום דער בעגייסטערונ.

דער עיצהרצאג לייגסם דאס קאנגליכע הארבהללע פאריעגען.

דאס נייע דעסקרייפס, וועלכעס דען אינהאלט דעם אינטערבייטשטען נעגטצעגפפאריאלאנגס אים וויגונגס-ליכען בכשטאאטנטע, וואורדע מיט נראפפער בעפיריגונ אונטפר לאנגע אנדרוינדען פייערגאוויסבריכען אויסגע-נאמפען.

(פאיטעטצונג פאלגט.)

נעללע געראלטשען דורך דעראטשע אים־דריקקע געבויגטס האט, וועלכע דיא אויף איינער גיעדרינגען שטופע דער בילדונג שטעהענדען וואהלער צום האסס געגען דיא יידישע קאנפעססיאן, געגען דיא נייסטליכע אונד הערענקלאסע אויפרייצען האטטען קאנגען, דיא ווירקונג דער איפרייצונג אויט דאיורד עריישען, האסס דיא גרויסטע לויגע בארטאל, פראנן בארטאל, אינאטען נאר, פערנער דיא אדוואקאטען פלאריאן פירק, וואלנטין שאמארי, קאפפאר סטעוט אונד נאטהאן ציפסער אין איינצעלנען געגיידען דורך אינהאלטע דער מאבאם־פארטיא אונד דורך איינע אונגעבילדעטע מענגע, דער גרוידעטטער מאיין מאטה אבער אין וויעם וואהרהייט דורך וואהלער נישט נור בעדראהט, זאנדערן צום טהייל אויך אנגעריפפען צום טהייל אבער טהאטליך פערלעטצט וואורדען.

דיעזע דורך דיא בעשיעדענעיתרעדען וואהלער ערוועגען אונד אין דען פערטהיידיגען דער וואהל נישט ווידערלעגטען טהאטזאכען ווארען ערגאלדס עמעניא אין אינפלוס דאריבר, אים דיא וואהל לוזונג מאבאם צו אנולליריען.

דערה אונאנגעהעם אויט דער אינאנז דער וואהל מאבאם נישט נור פיר דיעזע, זאנדערן אויך נאך פיר דען נעיגענען וואהלפארוויטטען. דיעזע וואר דער דיא־סטרראהלער קאטהאליש פפאר־דער יאעף האשקא. ער האט דיא אוהם אין אנאאנגדן מאבאם אינדרייסטע שרייפט נישט גע־גיא אנגעדרען אויט נעגיגנען. עס וואר דיעס דיא שרייפט בע אנטערדען דעם אנשטיטשען קאנ־דידאטען. דאס וואר אבער נור דאס שרייפטליכע פערלאנגען צור אבגרייטונג דער אבשטיטמונג. פיר דען אבשטיטמונג וויעדען אלל, וואורדע אין דיע־דער שרייפט נישט נעגאנגען; דער נאמע דעם קאנדי־דאטען וואר אין דערזעלבען נישט נעגאנגען. דער וואהלפראגע האט דיעזע אינגעטעלטערען נישט בעטרעפט אונד דיא וואהל פאללצוגען. לאסען, וועלכע גיר עבען וועגען דיעזער אינגעטעלטערען קאסטיט וועדען מיסען, דעסהאלב מוסטע דיא גרוטטפאמטיסיאן אין אין גרוד דער בע־שטמונגען דער גשאפפאדונג צור טראגונג דער קאסטן דער אינטערזוכונג אונד דער קאסטן דער אינגעטעלטערען פאן צוואמטע 884 גיל־דען פערארטהיילן. דיעזען בעטראג מוסס ער, בייא אונסטערר עקזעקוציאן, ערגעטצען.

געשיכטע

דעס אינגאריישען פייהיטסקאמפפעס.

(פאלגע פארהערגעגאנגענע.)

7.

בעזיעהונג אין דער הייפטשטאדט.

דיא בעזיעהונג גערעכנען, דיא פאן פרעסבורג קאמען, הייסען אללגעמאינגען גיאפפע איפרעזונג הער־פאר. אם 30־טען מארץ, אים 10 אוהר אבענדס, בראכטע דאס דאפפפשפ עקזעמפלאריע דעס אן דען רייכסטאג גערישטעטען קאנזיליען דעפפר־פפעס אין דיא הויפט־שטאדט.

מיט בלישעפשנעללן וואורדע עס אינטער דעם פאר־קע פערגרייפפעס, דאס מיט פיעבערהאפפטע אינגעדולד אם אינטר נעוואהרטעט האפפטע.

אין דיעסען הויפען דראנגען זיך דיא פאקקסמאס־סען לאנגסט דער נאפפען נאך דעם פייהיטפפראפפטע. מעהר אונד מעהר שפיעז דיא אויפ־עגונג. „צו דען וואפ־פען! נערדע מיט דער דיפשען דעגערונג!" עשאללט עס פאן אללען זייטען. מאן שווירפפט אין דיא קאפפעע־הייזער אונד אין אפפענטליכען אָרטען אין אויפ־יוהרעיישער שטימונג: „ווער זינד בעטראגען! מאן האט אונז מיט פערפרעכונגען בעטהערט אונד שפיעלט, וויא מיט פיפפען, מיט דער נאציאן. שטאך אונד שאנדע!"

דיא בעזיעהונגער מראגען אויס דען הייזערן. צו טויזענדען שטרעבען דיא זיך נאך דעם פייהיטפפראפפע; אימפער ווידער אויפפ נייע דען רוף אויפפ פאפפענד: „צו דען וואפפען! נור איך אונז זולכפס קאנגען ווייר נאך פערטרען!"

אין נראפפער אילע האפפע זיך דער דיפערהייפפ־אויפפטיגע צוזאמפפענגעפונדען, מאנקע אונד שפיהלע וואור־דען אין דיפפען פאלקסמאפפען בעזעפפט אונד דיא גלאקקע דעס פאראדענפען גאנגפע לאנגע צייט דען אויפפבריכען דער ערגעגפען ליידענפאפפען נישט רוהע גע־בעפען.

דרייפפען אויף דעם פייהיטפפראפפע ערפאנט אויפפ נייע פפ־ד דער רוף: „צו דען וואפפען!"

פאן דאפפען אייגנע דאראן. פפורם צו לייפען, פאקקלפפען עדהللע דיא נאפפיגע פיפפפערנפפ אונד וואפט אין בפוגפגען לוכפ אויף דיא ערגעפען אנפפרפפע.

עגדלך דיפפענען קלייזאל, פפעפע אונד נאפי אנפפער דעם פאלקע, דאס דיא מיט בעגייפפפרפאפפע דאס־דיפפען עפפפענ. עס וואורדע צוערפפ דיא אנפיוהרע דעם לאנדפאנגס אויף דאס קאנגרעפ דעפקרייפפ פאגגעלעגען, דאנן נעפאפ אין נרייכפ מיט דען ענגרייפפען עקלאריונ־גען דעם פאלאפפנס אונד דעם מיגיפפפר־פאוידענפען, וואהרן דיעזע אויהיע פפעללונג פאן דער עיפללונג דער בעללרגען אונד נעגעפפרייכען וויפפע דער נאציאן אב־האנגנ מאכפען; וואהרע יענע אין בעגייפפפרגען אנ־דערען דאס פאלק עמפאהפען, דאפפ עס דאס עגגעכנפפ דער פערפפפפלונג דעם פאראפפנס אין רוהע אביואר־פען מאנע.

נון לייפפט נ י א ר ר זיך פאלגנדערמאפפען פע־נעהפען: „עס פהרפפען זיך נעפאהרען איבער אינזערען דען וואפפען! נור אין אונז זולכפס קאנגען ווייר נאך פערטרען!"

אין נראפפער אילע האפפע זיך דער דיפערהייפפ־אויפפטיגע צוזאמפפענגעפונדען, מאנקע אונד שפיהלע וואור־דען פאן דיפפען פאלקסמאפפען בעזעפפט אונד דיא גלאקקע דעס פאראדענפען גאנגפע לאנגע צייט דען אויפפבריכען דער ערגעגפען ליידענפאפפען נישט רוהע גע־בעפען.

דרייפפען אויף דעם פייהיטפפראפפע ערפאנט אויפפ נייע שפ־ד דער רוף: „צו דען וואפפען!"

פאן דאפפען אייגנע דאראן. פפורם צו לייפען, פאקקלפפען עדהللע דיא נאפפיגע פיפפפערנפפ אונד וואפט אין בפוגפגען לוכפ אויף דיא ערגעפען אנפפרפפע.

עגדלך דיפפענען קלייזאל, פפעפע אונד נאפי אנפפער דעם פאלקע, דאס דיא מיט בעגייפפפרפאפפע דאס־דיפפען עפפפענ. עס וואורדע צוערפפ דיא אנפיוהרע דעם לאנדפאנגס אויף דאס קאנגרעפ דעפקרייפפ פאגגעלעגען, דאנן נעפאפ אין נרייכפ מיט דען ענגרייפפען עקלאריונ־גען דעם פאלאפפנס אונד דעם מיגיפפפר־פאוידענפען, וואהרן דיעזע אויהיע פפעללונג פאן דער עיפללונג דער בעללרגען אונד נעגעפפרייכען וויפפע דער נאציאן אב־האנגנ מאכפען; וואהרע יענע אין בעגייפפפרגען אנ־דערען דאס פאלק עמפאהפען, דאפפ עס דאס עגגעכנפפ דער פערפפפפלונג דעם פאראפפנס אין רוהע אביואר־פען מאנע.

נון לייפפט נ י א ר ר זיך פאלגנדערמאפפען פע־נעהפען: „עס פהרפפען זיך נעפאהרען איבער אינזערען

דיא בעזיעהונגער מראגען אויס דען הייזערן. צו טויזענדען שטרעבען דיא זיך נאך דעם פייהיטפפראפפע; אימפער ווידער אויפפ נייע דען רוף אויפפ פאפפענד: „צו דען וואפפען! נור אין אונז זולכפס קאנגען ווייר נאך פערטרען!"

אין נראפפער אילע האפפע זיך דער דיפערהייפפ־אויפפטיגע צוזאמפפענגעפונדען, מאנקע אונד שפיהלע וואור־דען פאן דיפפען פאלקסמאפפען בעזעפפט אונד דיא גלאקקע דעס פאראדענפען גאנגפע לאנגע צייט דען אויפפבריכען דער ערגעגפען ליידענפאפפען נישט רוהע גע־בעפען.

דרייפפען אויף דעם פייהיטפפראפפע ערפאנט אויפפ נייע שפ־ד דער רוף: „צו דען וואפפען!"

פאן דאפפען אייגנע דאראן. פפורם צו לייפען, פאקקלפפען עדהللע דיא נאפפיגע פיפפפערנפפ אונד וואפט אין בפוגפגען לוכפ אויף דיא ערגעפען אנפפרפפע.

עגדלך דיפפענען קלייזאל, פפעפע אונד נאפי אנפפער דעם פאלקע, דאס דיא מיט בעגייפפפרפאפפע דאס־דיפפען עפפפענ. עס וואורדע צוערפפ דיא אנפיוהרע דעם לאנדפאנגס אויף דאס קאנגרעפ דעפקרייפפ פאגגעלעגען, דאנן נעפאפ אין נרייכפ מיט דען ענגרייפפען עקלאריונ־גען דעם פאלאפפנס אונד דעם מיגיפפפר־פאוידענפען, וואהרן דיעזע אויהיע פפעללונג פאן דער עיפללונג דער בעללרגען אונד נעגעפפרייכען וויפפע דער נאציאן אב־האנגנ מאכפען; וואהרע יענע אין בעגייפפפרגען אנ־דערען דאס פאלק עמפאהפען, דאפפ עס דאס עגגעכנפפ דער פערפפפפלונג דעם פאראפפנס אין רוהע אביואר־פען מאנע.

נון לייפפט נ י א ר ר זיך פאלגנדערמאפפען פע־נעהפען: „עס פהרפפען זיך נעפאהרען איבער אינזערען

פערשטערענע נייאגריטען.

(ד ע ר ק א נ ז ל י כ ע ה א ן) טרייפפט אם 5. פעבער אין בודאפעסט אין אונד פערבליבט דאזעלבסט צוהן טאגע. אייסערר אידרען מ א י־ס ט א ט ען אונד ערצהערצאגען ו ו אל ע ר י ע ווייטר איר דאס קר אנ פר יי צע נפ אא ר אין דער אפנער האפבורג איפפענטהאלט נעהמען.

(דיא קאנזלין אונד יהרה הלוי.) אונערע קאנזלין, וועלכע הייטיגע צו אהרעם לעבענסבעשטער ערקראנען האט, בע־גינגט זיך נון איך פיר דען בעסטען הערראשען הייסטער דעם מיטטעלאלטערס, יעהרע הארליי, צו אונטערעסיען, פאן וועלכעם הייטע מיט דא הארער פערעהרונג שפריכט. אידרע מאעסטאט דיא קאי־זערין־קאנזלין האט זיך דורך אידרען בוסהארדער אן דען פראפעסאר דעם פודאפעסטער הארבעגער־סעמינארס זיך. דאיזיך קו פ מ אנ ן, געזיעהרעט אונד פאן דעמזעלבען זיין אם אדרעדע יעהרע־גע־נעם יעזרק אבער יעהרע הלוי פערלאנגט.

(דיא גזאנגסלעהרערין דער קראנגרינצעססין שטעפאנע) הייסטט עלמא נ ק ל אס אונד פראפעסאר־דען אם ווייטער קאנזלין־ווארטהיילן. דיא דאמע גע־הארט דעם יידישען גלייבען אן אונד יאיאדרע עיסטע דיעזע מאנע מיט דער הארען אויס־צייכנונג מעראבט דער קראפרינצעססין אסטער־ריך־אונגארנס אונטערריכט אים נעמאנ צו ער־מעהלען.

(דיא הונדערטטעל הארענע־שפענדע דעס בארען פ. הירש) עריייגט זיך דען דאר נישט אלס לעדעס גערע־דע. זייט האבען דיעזע נאכריכט פאן אנאאנגס אן פיר בעגייסטערט געהאלטען. טראטצדעם דיא דע־מענטרט יעהרע. זייט האבען דיא אנגעלט אים אינגער אונד פערלאססען קיללע עדהللע. גון שפיעגען דיא ווייטער בראבטער פאן דער גראפפאהרטען שפערע אלס פאן אייגער טראט־ואבע. פיעצצע מיללאנען פראנקס האט דער עללע בארען צור גערעהרונג פאן ווייטען שיכען אין דרייפ־לאנד געשפענדעט אויר ווייטערע פיעצצע מיללאנען פיר אפפערהייט־אינגארן (בעגאנדעס גאליציע) אויר דיא טרקיא צור ערהיטונג פאן גייגערבע־אויר הארייגרקפשיללן.

(אייין נייער ווייטערר הייב ט ע ר.) אין מ ע ר ו א ו י א ר א ש (קאמיטאט שא־מאדי) יאיאדרע דער מיפפאאן דערר מארקוס שאן אייגשטעיגר צום הייבטער ווייאללע.

ערוועדערונג

זה. עהרווערדען דעם ה' האבבנער שפיטצער, ווייר ערהאלטען נאבשטעהענדעס שרייבען:

בעזוגי, ווייען יום א' ט' שבט תרס"ז לפ"ק.

האבפערערטע דערקאציאן!

איך לעגע אבפען אן נעבן 9 אידרער נעעהר־טען צייטשרייפט „יידישע פפעסטער צייטונג" פאן פרייטאג ז' שבט אינע לאנגע איטאיאנערערעפטצונג אן אנגעלעגעהייט דעם פראנק־קאפפעע בעצע־הנגסוייזע אינען איפפיגע דעם הערען ראבבינער הארייטיטי צו סטרי אן גאלייצען, וואהרן דערזעל־בע ערקלארט, האבפ ער זיך דיא א ר ב ע ר־ צ י נ נ נ ן פרעשאפפע האבע. האבפ מאן אהנע בייטשיגע פאן פעטע צבארע נאר נישט ארבייטען קאנן, מיטהין יעדע אטעפטע אבער צבארע פאן נישט־יידישע פאבריקען אויס נערשטערט ער־שיינע אונד דיא ארבייטער אים נעדרעם פעטע נעה־מען קאנגען. אהנע פאן דעם נאמען בעמערקט צו ווערען.

איך בין עס דער ערגע, דעם רעבטע אונד דער וואהרהייט שולדיג, הערוויך וואפרט פאלגענ־דעם צו ערווייטערען:

איגע אבערצייגונג זיך פערשאפפען, דאפפ מאן אינע בייטשיגע פאן פעטע צבארע נאר נישט הערשטעללען קאנן, אינ פיר מיך, אויר אך גלויבע פיר ערען דענקערען, אינפאפפבאר. — טהאטזאכע איגט, וואס אך בעגייגען קאנן, דאפפ אך נעגייס־סע ואר־ען צבארע אהנע בייטשיגע פאן אינגער וועלכעם פעטע ערצייגט ווערדען. דאך דאריגע קאמפפ עס הייר נישט אן, דיא הייבטאבע אינגע אויר ערקלארונ־ען עגיגע פאר הייר אויר פאר אללער וועלט אויר בירגע דאפיר מיט מיגער נאגצען אינדייריא־לטאט. דאפפ אין דער פאבריק דער הערען הייר־דיר פיאנט אהנע אין לינ נ ר מיט ווייגפ פיר אגע ווייגפפבארען פאר אל נעגעבעגען אויר אויר נישט אין דעקא אינגע פיר אינ ווייגפ פערבאפפען פעטע דער צבארע בייגעגגע ווערדען. ווייל זה אנ ערק בדבר, אויר וואס דאגגען פאר־ערבאבט ווייגפ. אינ שטק ומנ. — נעהיטמפערדיא אינגע ארבי־מערס אבער אינ אינבערהייפפ אין נעגאנגער פא־בריק. אינפפער ווייגען דער אינפאפפפגערען אינ־ווכפ אינ נאגן אנדערען בייגערען אינגע אינמאלוב־קייט. דיעפ ווייגערע מיגע אינבערצייגונ. ומ שחתמ אמת ומע בבמנו אהבת האמת ויחזק אותנו מן השקר ויוליכנו בקרבים אל עיר האמת.

הבר למען האמת יחצרק פה עמ. ווייען יעא. חקן בנגמין זלמן סגל שפיטצער.

געשיכטע

דעס אינגאריישען פייהיטפפקאמפפעס.

(פאלגע פארהערגעגאנגענע.)

7.

בעזיעהונג אין דער הייפטשטאדט.

דיא בעזיעהונג גערעכנען, דיא פאן פרעסבורג קאמען, הייסען אללגעמאינגען גיאפפע איפרעזונג הער־פאר. אם 30־טען מארץ, אים 10 אוהר אבענדס, בראכטע דאס דאפפפשפ עקזעמפלאריע דעס אן דען רייכסטאג גערישטעטען קאנזיליען דעפפר־פפעס אין דיא הויפט־שטאדט.

מיט בלישעפשנעללן וואורדע עס אינטער דעם פאר־קע פערגרייפפעס, דאס מיט פיעבערהאפפטע אינגעדולד אם אינטר נעוואהרטעט האפפטע.

אין דיעסען הויפען דראנגען זיך דיא פאלקסמאס־סען לאנגסט דער נאפפען נאך דעם פייהיטפפראפפע. מעהר אונד מעהר שפיעז דיא אויפ־עגונג. „צו דען וואפ־פען! נערדע מיט דער דיפשען דעגערונג!" עשאללט עס פאן אללען זייטען. מאן שווירפפט אין דיא קאפפעע־הייזער אונד אין אפפענטליכען אָרטען אין אויפ־יוהרעיישער שטימונג: „ווער זינד בעטראגען! מאן האט אונז מיט פערפרעכונגען בעטהערט אונד שפיעלט, וויא מיט פיפפען, מיט דער נאציאן. שטאך אונד שאנדע!"

דיא בעזיעהונגער מראגען אויס דען הייזערן. צו טויזענדען שטרעבען דיא זיך נאך דעם פייהיטפפראפפע; אימפער ווידער אויפ נייע דען רוף אויפפ פאפפענד: „צו